

HALLINTOPAKKOHAKEMUS

17.10.2025

Uudenmaan ELY-keskus
Kirjaamo, PL 36, 00521 Helsinki
kirjaamo.uusimaa@ely-keskus.fi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
PL 1, 13035 AVI
kirjaamo.etela@avi.fi

Malmin lentoaseman ystävät ry
Helsinki-Malmin lentoasema, 00700 Helsinki
info@malmiairport.fi

SELVITYS VIREILLEPANO-OIKEUDESTA

Malmin lentoaseman ystävät ry:n sääntöjen 2 §:n mukaan “yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on Malmin lentokentän toiminnan säilyttäminen nykyisellä paikallaan sekä lentokentän toiminnan kehittäminen, edistäminen ja tukeminen. *Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on myös vaalia ja suojella Malmin alueen monimuotoista luontoa ja rakennettuja kulttuurikohteita ja -ympäristöjä, vaalia niiden ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä edistää niiden kestävää hoitoa ja käyttöä.* Lisäksi yhdistyksen tarkoituksena on dokumentoida, tallentaa ja välittää alueen aineettomaan ja aineelliseen kulttuuriperintöön liittyvää tietoa. Toiminnan tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa eikä jäsenistölle taloudellista hyötyä.”

Sääntöjensä perusteella Malmin lentoaseman ystävät ry on luonnonsuojelulain 134 §:n 4 momentin tarkoittama rekisteröity yhteisö, jolla on lain 128 §:n mukainen erityinen vireillepano-oikeus. Kyseisen lainkohdan 2 momentin mukaan erityisen vireillepanon mukainen asia on ratkaistava kiireellisenä. Sääntöjensä perusteella yhdistyksellä on vireillepano-oikeus myös vesilain 14. luvun 14 §:n perusteella sekä ympäristönsuojelulain 186 §:n perusteella.

Helsingin hallinto-oikeus on jo kolmessa tapauksessa – päätökset 6405/2024, 273/2025 ja 274/2025 todennut, että Malmin lentoaseman ystävät ry:llä on luonnonsuojelulain 128 §:n mukainen vireillepano-oikeus.

HALLINTOPAKKOHAKEMUS

Tämä kiireellinen hallintopakko hakemus koskee Helsinki-Malmin lentokentän pohjoisosassa rakenteilla olevaa Helsingin kaupungin lumenvastaanottoa paikkaa, joka sijoittuu arvokkaalle niitty- ja lintualueelle laajan pohjavesiesiintymän päälle. Hakemuksen tarkoituksena on puuttua direktiivilajien ja uhanalaisten luontotyyppien heikentämiseen ilman asianmukaista, kokonaisuuden huomioivaa ympäristövaikutusten arviointia.

Helsingin kaupunki on lokakuussa 2025 alkanut toteuttaa lumenvastaanottopaikkaa Malmin lentokenttäalueen pohjoispäättyyn:

<https://www.hel.fi/fi/uutiset/malminkentalla-rakennetaan-valiaikaista-lumenvastaanottopaikkaa>

Alue sijaitsee Helsingin kaupungin rajaamassa niittyverkoston arvokohteessa, joka on myös rajattu tärkeäksi lintualueeksi (karttaliite 1). Siellä ja laajemmin lentokenttäalueella on havaittu säännöllisesti Suomessa äärimmäisen uhanalaista (CR), rauhoitettua ja EU-lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluvaa heinäkurppaa muutonaikaisella levähdyksellä.

[Asiantuntijat ovat todenneet kysymyksessä olevan heinäkurpan paras muutonaikainen levähdyspaikka Suomessa ja pitävät myös lajin pesintää alueella mahdollisena.](#)

Heinäkurppalaskennoissa vuodesta 2004 saakka vuosittain tehtyjen havaintojen mukaan heinäkurppa suosii nimenomaan lentokentän syrjäistä ja turvaisaa luoteisosaa sekä pohjoispäättyä, joka on juuri aiotun lumenvastaanottopaikan alueella (kuva 1). Lisätietoja antaa [REDACTED]

Kuva 1: Muutonaikaisissa laskennoissa 2004-2025 havaittu heinäkurpan suosima alue (merkitty vihreällä).

EU:n lintudirektiivi (4 artikla) edellyttää direktiivin liitteen I lajien suojelua erityisiä suojelualueita perustamalla mm. tapauksissa, joissa laji on herkkä tietyille muutoksille elinympäristössään tai sitä pidetään harvinaisena pienen kannan tai alueellisesti suppean levinneisyyden takia. Heinäkurpan koko Suomen pesimäkanta käsittää vain muutaman kymmenen paria, ja uhanalaisuuden syynä on nimenomaan lajille ominaisten elinympäristöjen väheneminen.

Niityt ovat Suomen luontotyyppien punaisen kirjan (2019) mukaan äärimmäisen uhanalainen (CR) luontotyyppi. Malmin lentokentän niityt ovat kehittyneet yli 80 vuotta suljetun luonnonpuiston kaltaisena ympäristönä, josta on muodostunut monimuotoisilta luontoarvoiltaan poikkeuksellinen, koko pääkaupungin laajin yhtenäinen arvoniittyalue. Jos heinäkurpan suosimia niittyalueita menetetään lumenvastaanottopaikan alle, muuttuu myös merkittävä osa lisääntymis- ja levähdyspaikasta käyttökelvottomaksi ympärivuotisesti (kuva 2). Kannan kokoon nähden runsaiden muutonaikaisten havaintojen perusteella alue tulisi määrittää heinäkurpan erityiseksi suojelualueeksi. Niittyluonnon tulee säilyä riittävän laajana ja yhtenäisenä niin, ettei aran linnun mahdollisuus lisääntyä ja levähtää alueella häiriinny.

Kaupungilla ei ole ollut pakottavaa syytä lumenvastaanottopaikan sijoittamiseen erityisesti suojeltavan direktiivilajin tärkeimpään muutonaikaiseen levähdyspaikkaan Suomessa. Lumenvastaanottopaikan suunnitteluvaiheessa toisena sijoitusvaihtoehtona oli lentokentän koillispuolella arvoniittykohteen ulkopuolella sijaitseva alue, jota on jo aiempina vuosina käytetty tarkoitukseen ja jonka mahdolliset luontoarvot ovat siten jo merkittävästi heikentyneet.

Kuva 2: Vasemmalla kaupungin aiempi lumenvastaanottopaikka Malmin lentokenttäalueen eteläpuolella, kuvattu 13. elokuuta 2023 (via Sari Korhonen). Oik. alh. nyt toteutukseen edenneen lumenvastaanottopaikan niittyä ja luontoa lentokenttäalueen pohjoispäässä kiitotien päädyn takana, kuvattu elokuussa 2023 (via Maaret Ahlsved). Oik. ylh. tilanne 15.10.2025.

Varovaisuusperiaatetta tulee noudattaa paitsi direktiivilajeille riittävän laajojen alueiden suojelemiseksi myös siitä syystä, että lentokenttäalueen asemakaavoitus asuinkäyttöön on vasta alkuvaiheessa. Voimassa olevassa asemakaavassa aluekokonaisuus on liikennealue (lentokenttä).

Meneillään olevassa tilapäiskäyttöjen toteutuksessa ei ole kysymyksessä SOVA-lain tarkoittama viranomaisen suunnitelma tai ohjelma, vaan konkreettiset luontoa tuhoavat toimenpiteet.

Malmin lentokentän alueella ei edelleenkään ole tehty YVA-tarveharkintaa vedoten siihen, että alueen muuttaminen asuinrakentamiseen ei ole YVA-lain liitteen 1 mukainen hanke eikä siten kuulu YVA-menettelyn soveltamisalueeseen, vaan ympäristövaikutusten arviointi toteutetaan kaavoituksen yhteydessä. Perustelu on virheellinen. Kentän länsilaidalla kiitoteiden risteyksessä sijaitsevaa Kiitotienkorttelien aluetta lukuunottamatta lentokenttäalueen asemakaavoitus ei ole alkanutkaan, joten ympäristövaikutuksia ei ole voitu arvioida sen yhteydessä. Siitä huolimatta luontoarvoja hävittäviä ja heikentäviä toimia, kuten lumenvastaanottoa paikka sekä monet muut ns. tilapäistoiminnot, ollaan toteuttamassa tai jo toteutettu virkamiespäätöksin, mikä käytännössä tarkoittaa merkittävien luontoarvojen hävittämistä pala palalta ilman niiden kunnollista, riippumatonta, ajantasaista ja kokonaisuuden huomioivaa arviointia.

Ensisijaisesti noudatettavassa EU-lainsäädännössä (gYVA-direktiivi, 2011) "hanke" on määritelty yksiselitteisesti (1. artikla, kohta 2):

Hankkeella [tarkoitetaan]

- *rakennustyön tai muun laitoksen tai suunnitelman toteuttamista,*
- *muuta luonnonympäristöön ja maisemaan kajoamista mukaan lukien maaperän luonnonvarojen hyödyntäminen*

Sama määritelmä on ollut voimassa myös toissijaisesti noudatettavassa kansallisessa lainsäädännössä (YVA-laki 2 §, kohta 10) vuodesta 2021.

Malmin lentokentän monimuotoisen ja rikkaan luontokokonaisuuden paloittain etenevä hävittäminen tilapäistoiminnoilla ja niiden rakennustöiden toteuttamisella kajoaa luonnonympäristöön ja valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön maisemaan, joten kysymyksessä on sekä kohdan a että kohdan b perusteella YVA-direktiivin ja nykyisin myös kansallisen YVA-lain tarkoittama hanke. Vaikka Malmin lentokentän asuinrakentaminen ja alueen tilapäiskäytöt eivät kuulu YVA-lain 3 § 1 momentissa mainitussa lain liitteessä 1 lueteltuihin spesifiin hankkeisiin, lain 3 § 2 momentti määrittää sellaisiin rinnastuvien yksittäistapausten kuuluvan YVA-menettelyn soveltamisalaan:

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Ensisijaisesti noudatettavan EU-lainsäädännön mukaan Malmilla on kysymys nimenomaan YVA-menettelyn tarveharkinnassa huomioitavasta hankkeesta (kaupunkirakentaminen, ELY-direktiivin liite II, kohta 10b). Viittaus ELY-direktiivin liitteeseen II on myös lisätty kansalliseen YVA-lakiin vuonna 2021. Harkinnassa on huomioitava myös historiallisesti, maisemallisesti tai arkeologisesti merkittävät maisemat ja kohteet (YVA-lain liite 2, kohta 2c), joihin Malmin lentokentän alue RKY-aluekohteena kuuluu.

Lumenvastaanottopaikka ja muut alueella viranomaispäätöksin toteutetut ja toteutettavat väliaikaiskäytöt kuten maanläjitysalue, frisbeegolfrata, ulkokuntoilualue ja leikkikenttä, eivät ole kaavoitukseen liittyviä, vaan alueella voimassa olevan lentokenttäasemakaavan vastaisia konkreettisia toimenpiteitä. Ne muodostavat alueen arvokkaaseen ja monimuotoiseen luontoon kohdistuvilta vahingollisilta vaikutuksiltaan laajan kokonaisuuden, jonka yhteisvaikutuksia ei ole arvioitu. Tästäkään syystä niitä ei voi toteuttaa arvioimalla ympäristövaikutuksia vaiheittain "kaavoituksen yhteydessä" vain pala palalta ja ilman kattavaa kokonaisarviointia. Kysymyksessä olevien alueiden asemakaavoitus ei suurimmalta osin ole edes alkanut, joten niiden paloittain etenevä luonnon hävittäminen vaikuttaa tähtäävän tulevaa kaavoitusta haittaavien luontoarvojen tuhoamiseen ennaltaehkäisevästi. Tähän viittaa esim. parhaillaan asemakaavaehdotusvaiheessa olevien Kiitotienkorttelien kohdalle juuri ennen asemakaavoituksen alkamista ([syyskuu 2023](#)) toteutettu arvonniityn leikkaaminen pysyvästi lyhyeksi frisbeegolfkentäksi ([toukokuu 2023](#)).

EU-oikeuskäytännössä luontoarvojen paloittainen hävittäminen YVA-menettelyn kiertämiseksi on nimenomaisesti todettu kielletyksi, esim.

- **C-392/96 (Commission v Ireland):** Irlantia vastaan annettu tuomio, jossa katsottiin ympäristövaikutusten arviointien laiminlyönnin johtuneen siitä, että hankkeet oli pilkottu keinotekoisesti pienempiin osiin.
- **C-142/07 (Ecologistas en Acción-CODA v Ayuntamiento de Madrid):** Espanjaa koskeva tapaus, jossa tuomioistuin korosti, että arviointimenettelyä ei voi välttää jakamalla hanke osiin, joilla erikseen ei ole arviointivelvollisuutta, mutta yhteisvaikutus on merkittävä.

Vaikutukset pinta- ja pohjaveteen sekä vesieliöstöön

Suunnitellun lumenvastaanottopaikan alueella on paineellista pohjavettä. Malmin lentokentän alueen pohjavesimuodostuman antoisuudeksi on arvioitu 1200 m³ vuorokaudessa eli kaksi säiliöautollista tunnissa. Tattarisuon pohjavesialue on yksi neljästä kriisiajan vesihuollon "varmuusvarastosta", joilla turvataan Helsingin kaupungin vesihuolto kriisitilanteessa (<https://www.notesco.net/malmi/%5B1%5D%20Pohjavesialueiden%20suojelusuunnitelma%20100-C3736%20liitteineen.pdf>). Lumenkaatotoiminta pohjavesialueella on kiellettyä. Toiminta aiheuttaa ympäristönsuojelussa tarkoitettua pilaantumista.

Urakka-alueen tiedetään olevan useiden metrien, paikoin jopa yli 10 metrin syvyydeltä liejusavikkoa (karttaliite 2), joka kuuluu Geologian tutkimuskeskus GTK:n Happamat sulfaattimaat -karttapalvelun mukaan suurelta osin korkeimman riskin alueeseen rikkihappoa muodostavan sulfaattisaven osalta, kuten lähes koko muukin lentokenttäalue (karttaliite 3).

Vuosikymmenten varrelta on Malmin lentokentältä runsaasti käytännön kokemusta siitä, että liejusavikko ei kanna sille läjitettyjen massojen painoa, mikä aiheuttaa saven työntymisen maan pinnalle rasitetun alueen ympäristössä. Tällöin sulfaattisavi alkaa ilman hapen vaikutuksesta muodostaa rikkihappoa. Kiintoaineen suodatukselta riippumatta vesiliukoinen rikkihappo sekä lumeen sekoittuneet liukenevat myrkyt jäävät hulevesiin.

Kaduilta poistettavan läjitettävän lumen sisältämässä kiintoaineksessa on todettu Valtioneuvoston asetuksen 214/2007 kynnysarvot ylittäviä pitoisuuksia metalleja (Sb, Cr, Ni, Zn) ja alemman ohjearvon ylittäviä pitoisuuksia öljyhiilivetyjä

(<https://web.archive.org/web/20230515082906/https://ylupa.avi.fi/api/v1/documents/attachment/13678449> luku 6.2.3). Lumen sulamisvedessä taas on todettu kohonneita, meriveden ympäristönormin ylittäviä pitoisuuksia metalleja (Cd, Pb ja Ni) ja yksittäisiä PAH-yhdisteitä (bentso(a)pyreeni, bentso(b)fluoranteeni, bentso(g,h,i)peryleeni, bentso(k)fluoranteeni ja fluoranteeni). Moni näistä aineista on syöpävaarallinen, kuten kadmium, kromi ja lyijy, ja siten terveysriski myös eläimille. Öljyhiilivetyjen summapitoisuus (C10-C40) on vaihdellut välillä 0,4...10 mg/l (*ibid.* luku 6.2.4). Roskien, haitta-aineiden ja mikromuovien määrät ovat merkittäviä, eikä niiden ympäristövaikutuksia pystytä ratkaisemaan lupamäärityksillä.

Kaikki lumen sisältämät liukenevat saasteet päätyvät valuma-alueen vedet keräävään, erittäin uhanalaisen meritaimenen kutupuroksi kunnostettuun Longinojaan, joka on myös myös saukon (<https://www.lahitieto.fi/2020/12/16/tunnukseton-loukku-sai-satimeen-longinojan-saukko-ui-jalleen>) ja äärimmäisen uhanalaisen, lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluvan kuningaskalastajan (<http://longinoja.fi/lajisto/kuningaskalastaja-alcedo-atthis>) elinympäristö. Longinoja johtaa saasteet Vantaajokeen, jonka Natura 2000 -alueella elävät mm. saukko sekä Euroopan merkittävimpiin kuuluva vuollejokisimpukan (*Unio crassus*) esiintymä. Saukko ja vuollejokisimpukka ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä EU-luontodirektiivin IV(a) lajeja, vuollejokisimpukka myös liitteen II Natura-aluetta edellyttävä laji.

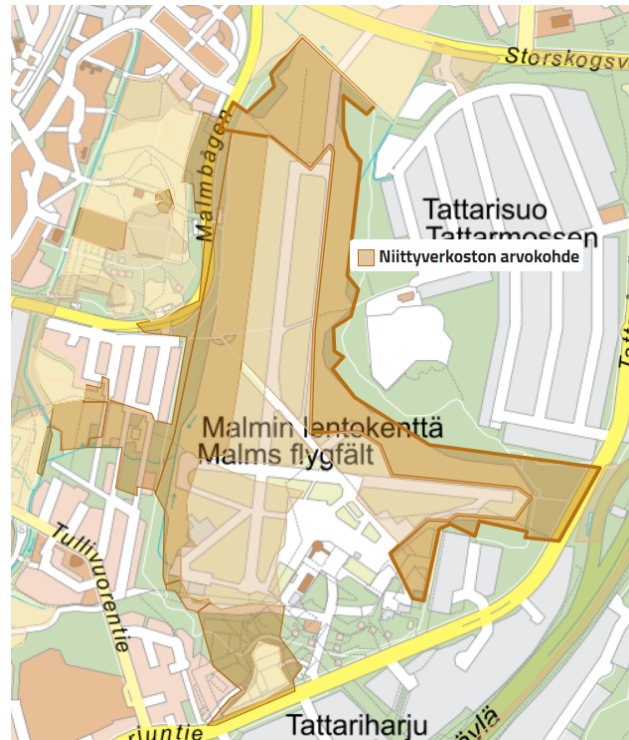
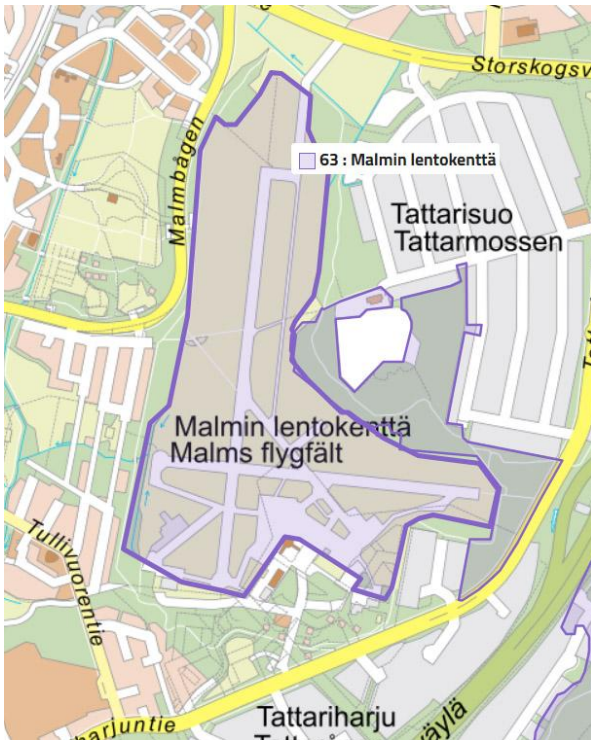
Asiassa tulee luonnonsuojelu- ja ympäristönsuojelulain ohella huomioda vesilaki, jonka 3. luvussa säädetään vesitaloushankkeiden luvanvaraisuudesta. Sen 2 § edellyttää hankkeelle lupaviranomaisen lupaa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos: 6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille, tai 8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen. On ilmeistä, että syvää ja suurella todennäköisyydellä sulfaattipitoista liejusavikkoa häiritsevä lumenvastaanottopaikka ja lumen sisältämät liukenevat saasteet vaarantaisivat pohjaveden ja uhkaisivat Longinojan erittäin uhanalaisten meritaimenten kutupuroa, äärimmäisen uhanalaisen kuningaskalastajan elinympäristöä ja Vantaajoen Natura-aluetta sekä savesta että läjitettävästä lumesta hulevesiin liukenevilla myrkyllisillä epäpuhtauksilla, joihin kiintoaineen suodatus ei vaikuta. Ympäristövaikutukset tulee arvioida kattavasti myös tältä osin.

Malmin lentoaseman ystävät ry vaatii, että valvontaviranomaiset ryhtyvät viipymättä kiireellisiin luonnonsuojelulain 126 §:n mukaisiin toimiin, jotta direktiivilajien, rauhoitettujen ja erityisesti suojeltavien lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen ilman kattavaa, kokonaisuuden huomioivaa ja ajantasaista ympäristövaikutusten arviointia estetään. Vaadimme urakka-alueelle välitöntä toimenpidekieltoa, kunnes luonnonsuojelulain 126 §:n mukaisiin toimiin ryhtymisen edellytykset on tutkittu ja Malmin lentokentän suunnittelualueelle on toteutettu monimuotoisen kokonaisuuden huomioiva YVA-tarvearviointi ja YVA-menettely. Myös äärimmäisen uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan heinäkurpan erityisen suojelualueen perustamisen edellytykset tulee selvittää.

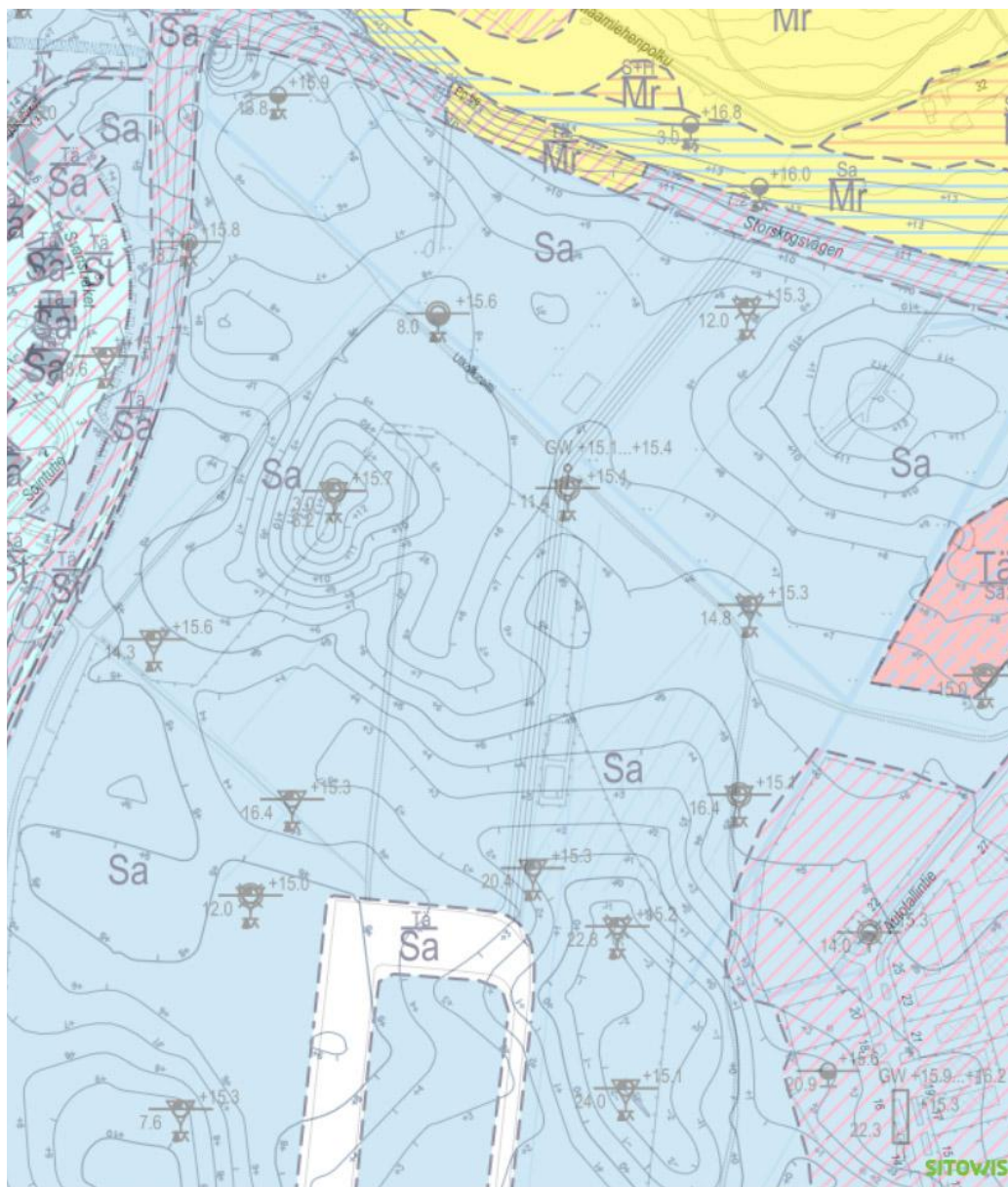
Helsingissä 17.10.2025

Håkan Lövdahl, puheenjohtaja
Malmin lentoaseman ystävät ry
info@malmiairport.fi

Karttaliite 1: Tärkeä lintualue (vas.) ja niittyverkoston arvokohde (oik.) Helsingin kaupungin karttapalvelussa. Aiottu lumenvastaanottoaika sijaitsee pääkiitotien pohjoispään pohjoispuolella kartan ylälaudassa kummankin luontoarvorajauksen sisäpuolella.
(<https://kartta.hel.fi/link/dBtCL1>)

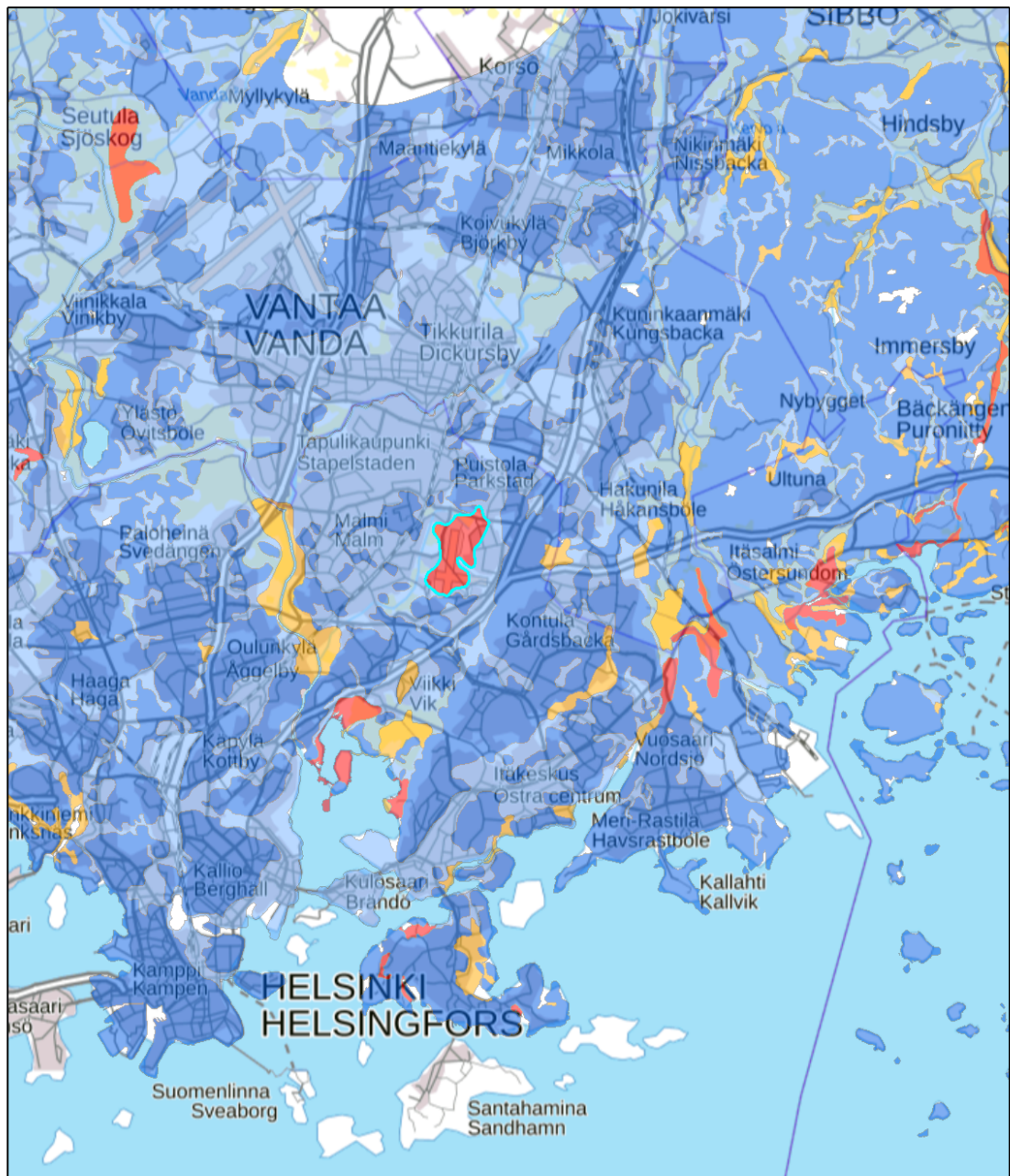

(<https://kartta.hel.fi/link/dHiomL>)

Karttaliite 3: Geologian tutkimuskeskus, Happamat sulfaattimaat -karttapalvelu

GTK: Happamat sulfaattimaat, Malmin lentokenttä

March 25, 2024

Esiintymisen todennäköisyys

■ Suuri	■ Pieni
■ Kohtalainen	■ Hyvin pieni
	■ Hapan hiekka

